

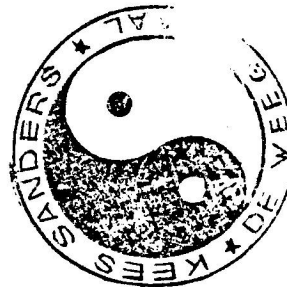
ZOMER 1994

Bijdragen aan persoonlijke + management ontwikkeling

Categorie: archetypen + mentale modellen

LEREN LEVEN MET GOD.....

- beschouwing + oefeningen

Kees Sanders

Oude Haven 24

1411 SB Naarden-vesting - Tel. 02159 - 51640

Toelichting

Recente ontwikkelingen in de organisatiekunde en het adviesvak hebben ervoor gezorgd dat het taboe op vakken als filosofie, theologie, culturele antropologie, cultuur- en kunstgeschiedenis e.d. is wegggevallen.

Het komt omdat in de kunst + praktijk van de lerende organisatie geestesverandering, persoonlijk meesterschap, mentale modellen (nieuwe 'mentale paradigma's') kunstzinnige vaardigheden, teamleren en revitalisering door nieuw denken en leven centraal in de belangstelling staan.

Nieuwe waarden en horizonten voor een globale inspanning worden gezocht; de beperktheden die tot ravages en destructie voeren worden voor het eerst open en glashelder ten toonele gevoerd - micro (persoonlijke mentale huishouding en gedrag) meso (de organisatiecultuur + historie) en macro (de marktomgeving internationaal en intercultureel)

Geweldige leer-inspanningen zijn nodig waarbij de hele mens met verstand en hart betrokken is. Synergische processen kunnen zien en beleven, systeem-denkend visualiseren en beeldend intuïtief verwerken, analytisch materiaal kunnen oppakken met helicopterblik ... het zal het a, b en c van de directe toekomst zijn.

Als dichters, schilders, musici en acteurs zullen nieuwe leiders en managers in organisaties werkzaam kunnen zijn - metaforisch gesproken.

'Mij spreekt den Blom een tale

mij is het Kruid beleefd

(Guido Gezelle)

mij groet het altemale

wat God geschapen heeft...'

In een breed opgezette systeem-studie voor wat betreft alle natuurrijken (de minerale, animale, plantkundige, menselijke en culturele ontwikkeling in onderlinge samenhang en vanaf de oudste tijden) heeft Dr. G. Wachsmuth, als physicus en cultuurhistoricus, ook centraal puttende uit het levenswerk van Rudolf Steiner's Antroposofie, in *THE EVOLUTION OF MANKIND*, een poging gewaagd tot totaal-synthese. In een excerpt zal dit en volgend jaar gepoogd worden een samenvatting aan te reiken.

Dit opstel en materiaal is een eerste poging tot een nieuwe reeks visies en oefeningen in het kader van een trainingscursus voor adviseurs/managers. Zie ook cursus + materiaal

'De manager als kunstenaar (1990)

INHOUD

Toelichting

Inleiding 1 - 7

Gebeden, meditatie's, gedachten 8 - 12

Credo Christengemeenschap

Litteratuur opgave

bijlage: reformatie + Luther

bijlage: Emil Bock De Apocalypse - de tekenen des tijds
in de openbaring van Johannes

bijlage: uit Bock's voornoemd boek: Welke plaats neemt het
christendom in de grote lijn van de godsdienstige
ontwikkeling van de mensheid in?

bijlage: uit de Openbaring van Johannes 21:6, 21:11, 12, 13, 14, 15
overdruk Trouw week 32 1994 'Veranderend godsgeloof is essen-
tieel voor godsdienst

LEREN LEVEN MET GOD?

Het is een godverlaten tijd. Mensen geabsorbeerd in actie, werk, sport en/of amusement. Omringd door de producten van wetenschap en technologie; infrastructureel, communicatief en in de persoonlijke levenssfeer (nooit tevoren zoveel luxe, comfort en welstand). Bijzonder moeilijk om God te zoeken, laat staan te vinden.

Velen zijn vanuit collectieve, archetypische structuren ingebed in een bepaalde psychische laag die sporen heeft van eeuwen christendom, humanisme en (socialistische) solidariteit. Sommigen zijn uit traditionele achtergronden afkomstig en kennen uit de kinder- en vormingsjaren iets van b.v. Kerk, Bijbel en vormen van cultisch belijden b.v. het tafelgebed, samenzang of eerbied voor al dat leeft en groeit. Anderen kennen bewogenheid met medemens hier en elders vanuit genoemde/stromingen. /of andere

Velen zijn losgeraakt van alle wortels; het gedrag en de symptomen zijn er naar: drug- en gokverslaving, verslaving aan de oerklanken uit de Hel te weten de moderne pop en anderssoortige lawaai-orgieën die ^{salon} gewoonlijk half of geheel bloot, met donkere brillen getooide, ^{obscene} seksueel 'Untermenschen' wereldwijd, middels duizenden decibellen, dagelijks 24 uur per dag te 'beluisteren' valt (wilt U Uw kinderen een boterham nalaten investeer dan onmiddellijk in de gehoorapparaten-industrie want medisch is al lang bekend dat ^{men} na het veertigste (als die leeftijd überhaupt door dezulken wordt 'gehaald'!) massaal aan doofheid gaat lijden. Er is nu zelfs al een jeugd-jaarfeest getiteld: 'geweld + chaos'. Maar genoeg over de symptomatologie die dagelijks in alle kranten staat en die men in de grote steden overal kan waarnemen.

Het is evident dat beelden uit de Apocalypse van Johannes ^{wereldwijd} /tot manifestatie komen De tegen-sacramentele verschrikkingen van de profaan geworden mensheid zijn in het stadium gekomen van het overal opkomen van de 'beest mens'. Nieuwe ziekten ontstaan en zullen weer epidemiale omvang aannemen. Niet alleen de relatie van de mens met de natuur is verstoord en kapot gemaakt, maar ook en vooral de relatie tot zijn eigen lichamelijkeheid. Hij huldigt een wereldbeeld 'tot en met het dier'; hij is blind voor zijn eigenlijke menszijn. Omdat de mens met ziel en geest geen

vat meer heeft op zijn lichamelijkheid ontstaan er steeds meer Ik-ontkenningsziekten. Het Ik als unieke menselijke structuur, een dimensie van de geest die bewustzijn, denken, denkend voelen en spiritueel handelen kan inhouden, wordt ontkend; vergeten wordt dat ieder mens eigenlijk een scheppingssoort op zichzelf is, van goddelijk-geestelijke oorsprong. Zo is de mens geen heer en meester meer over zijn eigen lichaam maar wordt het lichaam zijn kwelgeest en tiran - in de slechts denkbare leefgewoonten en verslavingen. Massaal is de toestroom tot psychiatrie en psychotherapie, het gebruik van psychofarmica; verzuim op het werk is niet alleen 'de baal dag' maar een chronisch verschijnsel. Het materialisme maakt de mensen ziek. In de loop van de volgende eeuw zal 'ziekte' normaler worden dan 'gezondheid'. Carcinoom, aids, hart- en vaatziekten en geestelijke ziekten (depressies, psychotische stoornissen e.d.) Van binnenuit desintegreert de mensheid in het Westen/Noorden en vooral in het Avondland, Europa, waar het morele failliet in de 20e eeuw - in relatie tot 2000 jaar culturele opbouw het ergelijkst en droefst is.

Smullen

De 'tegenmachten'/nieuwe ravages aanrichten o.a. in natuurrampen. De veranderingen die moeten ontstaan niet alleen in mens- en wereldbeeld, in wetenschap en techniek (b.v. milieuvriendelijk) maar ook in de inrichting van onze maatschappij, zijn zo gigantisch dat het zeer de vraag is of de leidende groeperingen meer dan 10% aan transformatie kunnen opbrengen van wat nodig is.

Misschien dat andere gebieden op aarde de fakkel van een geestgedragen, menswaardig, God dienend en vererend cultuur- en samenlevingsstelsel kunnen overnemen. Nu het westerse import-product 'socialistisch/communistische' staat - en maatschappijopbouw in Rusland failliet is, is er misschien een mogelijkheid dat daar in de komende 50 jaar een 'christelijk-socialistische economie - samenleving' ontstaat die uit de diepten van de russische volksziel - van eeuwen her vroom en heilig bewogen - omhoog komt. Vele positieve krachten die in midden-europa bij de beste denkers en ondernemers zijn gegroeid zouden gebundeld daar moeten samenwerken. Vermoedelijk zal de 'multi-national' maffia, casino- en gokeconomie plunderend overwinnen en de 'oude' toestand herstellen: een kleine bovenlaag van superrijken en de rest in verpauperde toestanden van 'nieuwe horigen en lijfeigenen'.

In de toekomst, zelfs in de nabije toekomst zal de mens steeds meer enerzijds de mogelijkheid krijgen om scheppend vanuit zijn innerlijk mee te werken aan de nieuwe, humane wereld; anderzijds voor enorme obstakels geplaagd worden die overwonnen moeten worden. Aanknappend bij de 7 zegels (Apocalypse) zegt Rudolf Steiner in 1908 dat de verdere toekomst van de mensheidsevolutie bepaald wordt door een steeds verdergaande 'ontzegeling' (wat eens geheim was en moest zijn wordt openbaar en moet worden gekend). Steeds minder bijvoorbeeld zullen de mensen hun ware wezen kunnen verbeteren door te veinzen. Het menselijk innerlijk zal steeds duidelijker zichtbaar worden tot in de fysieke verschijning. Praatjes en geheime gedachten worden waargenomen. Tot in zijn gelaatsuitdrukking zal de mens laten zien dat hij of het teken van het beest of het teken van Christus draagt. Gemaaktheid, huichelarij, leugen (o.a. door de taal) zullen in dezelfde mate hun macht verliezen als een nieuw bovenzinnelijk waarnemen in de mensheid ontwaakt.

De lawaaiorgie van de loze praat zal mensengroepen voortbrengen die stom herboren worden - het spraakvermogen verliezen; het doofstomme zal als deficiëntie in de komende eeuwen massaal optreden.

Hoe meer de peinzende gedachte, de bezielde herinnering, de kunstzinnige klank in ware muziek en beeldende kunst (klank-kleur) en vooral in het steeds geëfender gebed ontstaan - hoe beter de mens in staat is om God te ontmoeten, inwendige muziek te horen uit engel-hoogten, innerlijk ^{als} ~~voor~~ te bouwen en woorden te denken die scheppend werkzaam zijn (In den Oerbeginne was het Woord)

Nooit eerder werd de taal en het spraakvermogen - uniek menselijk vermogen die God de mens schonk 'als naar Zijn Beeld geschapen' - meer verloederend gebruikt als in onze tijd.

Overal schetteren harde, gemene, 'nederthalers'achtige stemmen die 'brullen, gieren, lachen' waar huilen en zwijgen op zijn plaats zou zijn. Overal schetteren apparaten.

Door gebed en versterkende meditatie zal de mens enerzijds de krachten moeten bouwen om de steeds luidruchtiger en barbaarser wereld te verdragen, anderzijds de vermogens moeten scholen die echte ontwikkeling in de zin van 'transformatieve interventies' mogelijk maken.

Vaak is mislukking het hoofdkenmerk van alle streven. Helaas zijn wij ^{mit} ~~alle~~ 'Job' die door alle beproeving heen Godsvrucht en standvastigheid wist te ^{el} ~~h~~waren. Onze opgave is te leren van Job en het Kruis en anderen te helpen dat ook te kunnen.

Het is oer-christelijk en heeft met de 'zelfverlossings' en 'zelfverheerlijkingen' wegen en stromen van NEW AGE niets vandoen. Het is zelfs tragisch dat de enorme openheid voor verandering en spiritualiteit (zeker mede veroorzaakt door de miljoenen jonge zielen die door de oorlogsmachine 'te jong' in de geestelijke wereld belanden en in voorbereiding op hun spoedige reïncarnatie veel onverbruikte energie, gedoopt in de Goddelijke lichtwereld, als ontwikkelingsimpuls naar de aarde deden gaan) misbruikt is door een groot aantal Goeroes en narcistische Egomanen (ook vaak megalomanen). Het nieuwe Nirwana zou aanbreken met het Aquarius/Waterman tijdperk en talrijke zelfontwikkelingsscholen van Oosterse herkomst (gedrenkt in de marketingspecialismen van het land waar alles tot dollar wordt) maken mensen wijs 'geheel selfsupporting' - zelfverlossend' in het leven te kunnen staan. Soortgelijks is ontstaan via psychologie/psychotherapie - in toenemende mate onderbouwd door biochemie en drugs; niet meer de sociaal-humaan bewogen mens die in klassiek christelijke zin 'zijns broeder (zuster) heder' is (dus existentieel hulpvaardig is) maar het 'eruit gooien en bepraat worden' (op zich dikwijls 'therapeutisch').

Meer dan ooit is juist die existentieel-therapeutische inzet voor de medemens - als individu, groep, zelfs volk - nodig. Dat vraagt kennis van zaken en vooral de moed om (mede) verantwoordelijkheid te dragen! Overal blijft juist zulke zeer noodzakelijke hulp steken in diplomatiek geharrewar, ontkenning en lafheid. Vaak worden enorme projectgroepen en strategische beleidsplannen opgesteld voor zaken die vanuit simpele-eenvoud-door-Christus en met de juiste dosis moed en daadkracht in werkelijk verbluffend korte tijd zouden zijn op te lossen. Ook in dit opzicht worden wij dagelijks excellent geïnformeerd... maar het gevoel van machteloosheid neemt toe. Het gevaar van machteloze woede is groot en ook het verlies van vertrouwen in alles wat met bestuur en beleid in onze samenleving te maken heeft - zowel bij overheid als in de particuliere belangensferen.

Zo werken heden ten dage minder mensen 'geestdodend' in fabrieken en werkplaatsen dan op de gigantische burelen van immense bureaucratieën - lokaal, provinciaal, nationaal, regionaal en internationaal. De laatste regenwouden en bossen worden gekapt om de onvoorstelbare papiermassa's te produceren die door deze burelen dagelijks over de mensheid worden uitgespuugd. 90% verdwijnt niet geregistreerd in de prullemand of in de mega-archieven.

In groot besef van eigen tekortkoming, karakter en goeddeels mislukking van heel wat streven; mislukking ook van veel werk en initiatief, moet ik, goeddeels op weg naar de laatste fasen voor wat betreft de levensduur van het menselijke op aarde, zeer bescheiden zijn met het geven van advies met betrekking tot ontwikkeling en/of 'verzorging' van geestelijk leven.

In de volgende bladzijden zal ik een overzicht geven van de geboden, oefeningen en gedachten die mij niet zelden en bij het ouder worden vaker op de moeilijke en kwetsbare levensweg hebben geleid. In de eerste plaats kwam dat voort uit een jeugd waarin beide ouders - moeder overleefde vader ruim 20 jaar - kerkelijk-protestant waren (gereformeerd, doopsgezind) Dus christelijke lagere en ten dele middelbare school, zondags kerkbezoek, als kind 'zondagsschool' (de blijmoedige verhalen van een zonnige 'meneer Voogd') - later catechisatie. Doopsgezind gedoopt en 'belijdenis' op 17 jarige leeftijd. Maar prompt daarna het laatste oorlogsjaar; Binnenlandse strijdkrachten, oorlogstraining bij de infanterie in Engeland, de nieuwe informatie over wat er werkelijk gebeurd was. Ook persoonlijk heel wat slachtoffers in directe beleving meegemaakt, In de oorlog en in de gruwelijke 'oorlogs' training in U.K. Enorme weerstand tegen dit alles en een ziedende woede over zoveel slechtheid.

Grote behoefte aan ontwikkeling en bewustzijnsverwijding. Een zoektocht elders: Innyat Khan, Mazdaznan, Boedisme, rooms-katholicisme, vrije katholieke kerk (Theosofie) Vanaf 1948 de Antroposofie van Rudolf Steiner en de Mensenwijdingsdienst van de Christengemeenschap. Steeds vaker en duidelijker ontplooiende zich mijn cholerisch temperament waarmee ik, ook door verbale en academische begaving, talrijke mensen de grond heb ingestampt - door woede en vooral ongeduld. In die zin is zeker ook een aspect van mijn karakter de Judas Iskariot figuur!

Het is deze 'ongeduldige transformatie' energie die nog eens extra gevoed werd door de nieuwe, uit Amerika afkomstige, studie van de sociale psychologie en sociale paedagogie (UvA, 1948 - 1955) Men mag wel zeggen een 'transformatie + veranderings' kundige opleiding par excellence en toen uniek in Nederland. Alles was veranderbaar en ontwikkelbaar ... is dat niet mogelijk dan is dat onwil, weerstand (belang) of domheid. Wie niet horen wil moet maar voelen...

Helaas bleek ook in de kring waarmee ik mij tenslotte overmatig identificeerde (de Antroposofen) veel 'realisme' afwezig (gaten dus die automatisch met onzin en ravage werden opgevuld) of was ik zelf

op grond van een volgend 'dubbelganger-aspect' n.l. mijn buiten-gewoon 'bourgondische' levensaard voor wat betreft de zinlijke ge-nietingen, helemaal niet in staat de matiging te betrachten die de grondtoon van de antroposofische leerschool is. Ook de 'offer-kunde' - een vaardigheid die in de antroposofie als scholings- en ontwik-kelingsinzet centraal staat - was mij - afkomstig uit een zeer wel-gesteld milieu - vreemd.

Het is danook geen wonder dat ik de 'offers' nodig voor een meer blijvend engagement niet heb opgebracht; . . . toch heb ik de banden nooit verbroken en ben (ik geef het toe halfslachtig) zowel met An-troposofie alsook Christengemeenschap/Mensenwijdingsdienst doorge-gaan.

Tegelijkertijd zijn de winstpunten . . . een grote expansie-drift, wereldwijde verkenningen en vooral intieme kennisname van de moderne maatschappelijke situaties in talrijke stromingen en bewe-gingen. Vooral de amsterdamse jaren 1983 - 1990 hebben aan deze empirische dimensie . . . relief gegeven.

Het is danook merkwaardig dat God mijn levenspad zo heeft voorzien dat ik nu zowel het een alsook het ander mag ontmoeten en dienen.

Door mijn tweede vrouw kom ik ~~energie~~ ~~aan~~ veel goeds van het Kerkelijke-nu (Gereformeerd/Hervormd) in kontakt. (er is transformatie en ontwikkeling nodig voor wat betreft de 'open minded' introjectie van de eerste eeuwen en de vondsten daaromtrent - Nag Hammadi, Quenraam en apocriefe boeken) . . . Opvallend is de kerkelijk-christelijke daadkracht en de 'existentieel-hulpvaardige' dimensie als vanzelfsprekend vermogen (inmiddels zijn er honderden

boeken uit psychiatrie, psychotherapie, psychologie, New Age en andere stromingen om dat [- vooral ingewikkeld - aan te bevelen; dat is ^{van} zojuist genoemde wereld nog . . . een vanzelfspre-kendheid . . .) Aan de andere kant blijf ik - meer incidenteel - leven met de Christengemeenschap, ~~ook~~ als 'consument' van de Mensen-wijdingsdienst. Het Credo van deze religieuze vernieuwingsbeweging (zie bijlage) onderschrijf ik niet alleen maar is mijn/hoofdmedita-tie over inmiddels bijna ~~40~~ jaren.

In de praktische zaken en in de exekutie van de mensenwijdingsdienst zou ik ⁵ graag bepaalde . . . veranderingen willen aanbrengen. Na 50 jaren verbondenheid met de . . . beweging(. . . ook met betrekking tot de Antroposofen) heb ik echter leren inzien dat alle goedbedoel-de suggesties voor 'change' helaas vergeefs zijn. (even een vorm

wat betreft de kerk)

Aspect

dagelijks

tracis

als in

kerk

religieuze voorlichting

Het is *fenomeen* tekenend voor maatschappelijke pioniers en vernieuwers (op velerlei terrein) dat ze zeggen 'ja, ik ben bijzonder geïnspireerd door de antroposofie maar geen antroposoof' (Steiner heeft dit *voorspeld* door in 1925 *vlak* voor zijn dood te verklaren: over 70 of 80 jaar zal er veel 'antroposofie' zijn dat door de antroposofen helemaal niet herkend wordt) Met het geuite verwijt wordt niet bedoeld 'af te katten'; hoe 'ouder' men wordt hoe groter het respect kan zijn ^{nu} wat er desalniettemin door vele antroposofen op bijna alle maatschappelijke gebieden en wetenschapsvelden is gepresteerd.

Het vereist een genialiteit alles te overzien, een vermogen dat ik allerminst bezit. Maar wel heb ik voldoende rondgesnuffeld om dit aanduidend/te durven beweren.

Het is te hopen dat er 'dialogoog' kan ontstaan tussen allerlei stromingen en groeperingen. In het bijzonder de meer serieuze en solide, ook historisch belangwekkende bewegingen: de Kerken onderling, inclusief zulke 'kerkelijke innovatie' initiatieven als de christengemeenschap. Dat zal beide 'geestelijke ambtsdragers' regardereren. Nog te vaak wordt de gewone Kerk bij de geestelijken van de christengemeenschap - in woord en geschrift - afgedaan met 'oud testamentische koek' (gelukkig zijn er inmiddels publicaties die serieus de prachtige Oud-testamentische boeken wegen in nieuwer perspectief b.v. prof. Frieling) Maar tegelijkertijd zal de weerstand van de 'ambtsdragers' in het Kerkelijke moeten worden herkend en opgegeven. Men zal voor een minimum aan spiritualiteit toch werkelijk oog moeten krijgen. Een 'belijdenis' (door mij voor 90% onderschreven, maar voor 10% beleefd als tragische, materialistische onzin) met de gehele gemeente staande zingen is toch wel een affront voor ieder weldenkend, mini-geschoold spiritueel mens ('Alles feine bleibt privat' - Morgenstern) En nog veel *voor* verschrikkelijker is het voor een wat meer geestelijk geschoold mens te moeten meemaken dat bij het door de Gemeente massaal hardop gesproken 'oer gebed' Het Onze Vader - via een knop bij de preekstoel - automatisch een kerkklok gaat ^{voor} luiden ~~die~~ dagelijks met dit oergebed leeft en na vele jaren de diepten en hoogten van dit gebed 'ontdekt' - is deze praktijk een ultieme 'heiligschennis'!

Nu volgen ~~de~~ gebeden, gedachten, meditatie *over een aantal jaren.*

Mijn

GEBEDEN, meditaties, gedachten*wordt aan geboden*

1. In de middaguren of des avonds voor het inslapen ben ik gewend om het CREDO (dat niet verplichtend als belijdenis maar vrijblijvend ~~door ons gesproken~~) van de Christengemeenschap in stilte, meditatief uit te spreken. In de loop der jaren vormen zich in het innerlijk velerlei beelden die een belangrijke geestelijke substantie kunnen worden - niet alleen ~~voor~~ dit leven maar ook als werkelijkheid over de grens van het aardse sterven heen...

2. Meestal bid ik het ONZE VADER bij het voorbereiden op de inslaap des avonds. Het boekje over het Onze Vader van Ogilvie is een 'must'. Het is ~~het~~ het mooiste boekje dat ik ken!

3. Als laatste gebed voor het inslapen bid ik een gebed van de engelse geestelijke (engelse christengemeenschap) Bittlestone:

'I am going into the world of the invisible
The surging forces of my earthly life release their hold
In the world into which I am now entering
The watchful care of the angels
The loving guidance of the arch-angels
and the creative wisdom of the spirit.. of the ages
work upon the souls of men...
In my heart live many conflicts
But also ~~the~~ thought of Christ
May this grow in the world of sleep into full being
May I receive through powers of Light
His strength and peace..'

4. Direct bij het ontwaken het ~~oek~~ tend gebed van Bittlestone:

'I am coming from the world of the invisible *(the house of*
and penetrate anew the stream of my earthly life, my earthly body
I thank the world of spirit which has hold my soul
I thank the world of earth which has guarded my body
May the light of Christ in the light of day shine for my soul
upon paths of earth
May the Holy aims of God which have warmed my soul in sleep be remembered - through the aid of Christ - in waking deeds.'

*Als
sloof: die**Als van
ge*

5. Het is goed voor het gebruiken van een maaltijd een kort gebed uit te spreken (in stilte of met elkaar) Bij drukte of weinig tijd is het aloude 'Here, zegen deze spijs + drank Amen' al voldoende. Heel bijzonder diepzinnig en innerlijk verruimend is het gebed uit de Broederschap des Gemenen Levens (Geert Grote 15e eeuw):

'Het Brood kan ons niet voeden
Wat ons in het Brood geneest
Is het eeuwig woord van God
Is leven en is Geest'

6. In de stilte van b.v. een half uur rust op bank, stoel of bed des middags neem ik dikwijls motieven uit de Mensenwijdingsdienst op in innerlijke reflectie:

" Christus in ons en Zijn Geest vervulle ons! "

Het drieledige Kruisgebaar dat de deelnemers aan de dienst maken:

" De Vadergod zij in ons
De Zoon God schepe in ons
De Geest God verlichte ons "

"/ Goddelijke wereldgrond die saamgevoegd heeft uit Zijn Wezensdelen der Mensheidswezen in het Bovenzinnelijke en die verwandeld heeft het saamgevoegde

Tot U wende zich mijn willen

De kracht van dit willen ontspringe aan een Voelen
dat zich met U, o Christus verbinden mag

En in mijn denken moge leven de Heilige Geest der waarheid
tot in alle volgende tijdenronden - Amen "

(deze passage gaat gepaard met een aantal cruciale handelingen bij het altaar (wijn, brood, wierook) ter voorbereiding op offer en communie; die beelden zijn in deze meditatie van uiteraard essentieel belang; maar ook zonder die beelden is de tekst van een buitengewone schoonheid en diepte)

"/ Christus in ons handen heffen! Christus licht in het licht van onze dag! Voor mijn mond zij de drempel behoed - een muur verhinderende mij dwaling om mij te doen stromen - al het boze zij mijn woorden ontnomen - goede wil giete zich erin uit "

"/ In het offer ontsta het vuur van de wezenscheppende liefde en de vlam verwekke tijdeloos zijn - OPDAT HET GOEDE MOGE BESTAAN! "

7. Een aantal voortreffelijke tips en een aantal fraaie meditatieën treft men aan in het boek van Rittelmeyer 'Meditation' bijvoorbeeld de in- en uitadem meditatie.

Bij het inademen denkt men zo helder mogelijk aan aldatgene wat wij uit de Kosmos aan krachten, energie en genade geschonken krijgen in het LICHT. Bij het uitademen pogen wij zo intensief mogelijk ons te verbinden met de dankbaarheid die wij voelen in de innerlijke uitspreking van het wzenlijkste waar wij kunnen laten gebeuren LIEFDE ,

8. In de Bijbel treft men een groot aantal teksten aan in Oude + Nieuwe Testament die 'overdenking', meditatie, aandacht waard zijn. Eigenlijk zou ieder enigszins spiritueel gevormd mens dagelijks, al is het maar kort, de Bijbel moeten lezen. Daarbij kan voor het moderne bewustzijn het nieuwe Testament (in het bijzonder Johannes) van onmiddellijke waarde zijn. Rudolf Steiner heeft overigens gezegd dat als wij het Johannes Evangelie lezen of overdenken allen die in de hemel (de geestelijke wereld) verblijven mee luisteren.. Scheppende engelhierarchien resonneren mee. (niets is eigenlijk werkzamer tegen de machten van het Boze; wij zien inmiddels het Boze middels beeld- en kwelbuis dagelijks in al zijn destructieve werkingen wereldwijd; maar wij zijn geneigd te vergeten dat de ravages die door het Boze in de geestelijke wereld worden aangericht navenant zijn; elke gedachte en elk gevoel heeft een objectieve werkelijkheid in de geestelijke wereld, te vergelijken met de concreetheid van bijvoorbeeld stoelen en tafels hier op aarde om ons heen.... Alles is door God in onze handen gegeven om er in vrijheid 'een goed werk' van te maken; zodat eens - in de eindtijd, de mensheid opgenomen kan worden in het hemelrijk als tiende engelhierarchie (zie Apocalypse van Johannes 'het nieuwe Jeruzalem') Alles wat wij hier voor elkaar krijgen in het goede heeft duizendvoudige werking.... hier niet alleen maar ook in de geestelijke wereldhemelen)

9 Rudolf Steiner heeft destijds voor een bepaalde groep mensen een zogenaamde Jugendkreis gesticht en daarvoor een meditatie en een tweetal begeleidende 'occulte' voordrachten gehouden.

Voor toetreding tot deze groep moest men destijds gevraagd worden. Aanvankelijk was ik wel wat gesterkt door deze meditatie en overdenking, ook omdat je deze meditatie (een ochtend-, middag en avondspreuk) wereldwijd doet met allen die tot deze Kreis zijn toegetreden. In de loop van mijn leven heb ik andere indrukken over deze vorm van 'groeps' vorming gekregen; voor mijzelf is de rijke inhoud van het

religieuze, christelijke van veel groter gewicht geworden. Inmiddels zijn er ook Kreisleden die de spreuk/meditatie gewoon verwerken in voordrachten of als groepsoefening met andere mensen delen. Zij verklaren dat zij beleven dat de tijd van zulke geheime groepen binnen de antroposofie voorbij is en contraproductief werkt. Ik ben het daarmee eens. Voor diegenen die denken met deze oefeningen een bepaalde relatie te kunnen hebben ben ik bereid ze in mondeling contact over te dragen. De laatste monumentale woorden van de meditatie kan ik hier prijsgeven omdat in slechts enkele woorden de hele essentie van ons bestaan is samengevat:

'Ich im Weltensein
Seele im geistes-wollen
Geist im Gottes Tun
Christus in mir'

10. Klassenstunden heb ik slechts een enkele maal gevolgd (6 van de 18). Ik heb het een bizarre en onaangename ervaring gevonden in die levensfase: een überspit zte, oerduitse 'mumbo jumbo' waarin ik niet geloof. In geheel vernieuwde vorm zou het wellicht wat kunnen betekenen. Hoe het ermee staat is mij niet bekend. Al 25 jaar heb ik er geen contact of ervaring mee. Dit soort dingen zou m.i. niet meer moeten; het grijpt toch weer terug op oude 'Geheimsschulen' en esoterische kennis voor weinigen. Gepubliceerd en van veel commentaar voorzien die de tijdsfase plausibel maakt waarin dit ontstond, zou het een stimulerende werking kunnen hebben. De meditatieve stof en de aangeboden mantrams kunnen voor sommige mensen wellicht van betekenis zijn. Destijds gaf het volgen van de Klassenstunden (kaart meebrengen svp. bij de ingang tonen) veel prestige; dan pas was je een echte antroposoof. De optiek van deze opmerkingen is al verwoord: niet persoonlijke 'zaligmaking en heiliging' is de number 1 need of this world (dat ook) maar de sociale existentieele medeleving en hulpverlening. Er zijn teveel antroposofen geweest die 'selbstherrlich' doof + blind aan, voor het grijpen liggende noden van directe medemensen/broeders + zusters, voorbijliepen en de barmhartige samaritaan niet kenden. Zoals met veel 'Antroposofie': Vom guten zu viel! Uit de Klassenstunden geef ik een voorbeeld van wat mij aanspreekt,

Uit het eerste Klasse-uur(oefening)

1. Physische Hülle	Mein eigen ^u Wesen ist verwoben mit der
Erdschwere
EX DEUS NASCIMUR - erste Hülle fällt
2. Aetherleib/Hülle	Mein eigenes Wesen ist verwoben mit der
Lichtesleichtigkeit
IN CHRISTO MORIMUR - zweite Hülle fällt
3. Astralleib/Hülle	Mein eigenes Wesen ist verwoben met der
Atemstärke
PER SPIRITUM SANCTUM REVIVICIMUS - dritte Hülle
fällt

ICH BIN (AOUM MANI PADME - Mein Ich ist
beschlossen in der Lotusblume) |

Bij de drie wezensniveaux kunnen de volgende beelden worden gebruikt:

- ad 1 bergkristal pakken en op de hand wegen
- ad 2 wolken visualiseren die langs bergen optrekken naar boven in het wereldal (eventueel ook met waterverf schilderen)
- ad 3 een lotusbloem imagineren en de innerlijkste kern van de drie lagen bloembladeren beleven (ook schilderend verbeelden)

Bij het innerlijk spreken van de woorden kan men de woorden laten klinken op de tong en in de mond - zonder ze met klank uit te spreken. Het gaat om het opwekken van een diepere beleving.

11. R. Steiner heeft een groot aantal spreuken en meditaties gecomponeerd, die men b.v. in de week-kalender (Seelenkalender) in Wahrspruchwörter e.a. publicaties aantreft. De talrijke tips en oefeningen uit zijn hoofdwerk 'Hoe verkrijgt men bewustzijn op hogere gebieden?' (1910) blijven, ook door praktische 'alledaagse' raadgevingen, van fundamenteel belang.

12. Voor mijzelf is een van de hoofdzaken in innerlijke scholing het schilderen met waterverf geworden. Het oefenboek Die schöpferische Kraft der Farben (Hilde Boos) 1950 en volgende drukken is van belang als 'oefenweg'. In mijn cursus De manager als kunstenaar zijn aspecten van deze scholing van imaginatie en inspiratie verwerkt. Het wekelijks meerdere malen schilderen met waterverf volgens bepaalde richtlijnen heeft een groot effect op stemming en gevoel: het aetherische wordt actief en lichtend beleefd.

CRCD Christenvereniging

Een almachtig geestelijk-natuurlijk Godswezen is de bestaansgrond der hemelen en der aarde; vaderlijk gaat het zijn schepselen voor.

Christus, door wie de mensen de levens-hernieuwing van het stervende aardebestaan deelachtig worden, is tot dit Godswezen als de in eeuwigheid geboren Zoon.

In Jezus betrad de Christus als mens de aarde-wereld. Jezus' geboorte op aarde is een werking van de heilige Geest die, om de zondekrankheid aan het lichamelijke wezen der mensheid geestelijk te helen, de zoon van Maria tot hulsel van de Christus bereidde.

De Christus Jezus heeft onder Pontius Pilatus de kruisdood geleden en werd in het graf der aarde verzonken.

In de dood werd hij de bijstand der gestorven zielen die hun goddelijk zijn verloren hadden; toen overwon hij de dood na drie dagen.

Hij is sinds deze tijd de heer der hemelkrachten op aarde en leeft als de volbrenger der vaderlijke daden van de wereldgrond.

Hij zal zich eens verenigen tot voortgang der wereld met hen die hij door hun gedraging aan de dood der materie kan ontrukken.

Door hem kan de helende Geest werken.

Gemeenschappen waarvan de leden de Christus in zich voelen, mogen zich verenigd weten in een kerk, waartoe allen behoren die de heilbrengende macht van de Christus ervaren; zij mogen hopen op de overwinning van de zondekrankheid,

op het voortbestaan van het mensenwezen en op een behouden van hun voor de eeuwigheid bestemde leven.

Onze Vader

die in de hemelen zijt

Uw naam worde geheiligd

Uw rijk kome tot ons

Uw wil geschiede

gelijk in de hemelen also ook op de aarde

Geef ons heden ons dagelijks brood

En vergeef ons onze schulden

gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren

En leid ons niet in verzoeking

Maar verlos ons van het boze

Want Uw is het rijk

en de kracht en de heerlijkheid

in eeuwigheid

Amen

Litteratuur opgave

1. Martin Luther -Hinweise auf die unvollendete Reformation 1985
2. The Beginnings of Christianity - Andrew Welburn 1994
3. Beiträge zur Geistesgeschichte der Menschheit - 7 delen Emil Bock
(Urgeschichte, Moses und sein Zeitalter, Könige und Propheten, Cäsaren und Apostel, Kindheit und Jugend Jesu, Die drei Jahre, Paulus)
4. Apokalypse - Emil Bock
5. Hans Werner Schroeder De mens ~~het~~ ^{en} het kwaad 1990
6. idem Drieeenheid + Drievuldigheid 1988

7. Friedrich Rittelmeyer Meditation 1952
8. Andreas Binder Wie christlich ist die Anthroposofie? 1992
-standortbestimmung aus der Sicht eines evangelischen Theologen
9. zie verder rapport/publicatie 'De manager als kunstenaar' -
met omvangrijke multidisciplinaire literatuurverwijzing 1990
(Stichting de Weegschaal - Kees Sanders - Naarden)

10. Bittleton 'Meditative Prayers today' 1950

12. Het werk van R. Heinen

17. idem De hemelse hiërarchieën 1986

13. Peter M. Senge - de vijfde discipline - de kunst + praktijk
van de lerende organisatie - scriptum management 1992
14. Bernard Lievegoed 'Managing the developing organisation'
tapping the spirit of Europe 1991 (foreword Ronnie Lessem)
15. G. Wachsmuth - The Evolution of Mankind 1963
16. Betty Edwards 'Drawing on the artist within' 1989

UIT DE OPENBARING VAN JOHANNES(vertaling Ludovicus Mirandolle
(1904-1974)oorspr.titel L'Apocalypse de Jean(1956)
bewerkt in het nederlands uit dit en andere nagelaten manus-
cripten van dezelfde auteur door mevr.Dr.l.M.Mispelblom Beyer-
van den Bergh van Eysenga(1989)

21:6 Ik,de alfa en de omega,
het oerbegin en het werelddoel
Ik zal de dorstende te drinken geven
uit de bron van het water des levens
als een geschenk
de overwinnaar zal deze dingen ontvangen
en Ik zal hem een God zijn
en Hij zal mij een zoon ~~zijn~~.

Maar zij die angst voor de geest hebben
die zonder geloofskracht zijn,
die het geestelijke verontreinigen
de moordenaars van het geestesleven
zij die zieleontucht begaan
die het leven vergiftigen
die de demonen aanbidden
en allen die de vervalsende schijn verbreiden
hun deel zal de peol zijn
die opgloeit van vuur en zwavel
dat is de tweede dood

22:11

wie de goddelijk goede orde niet openbaart
zal deze ook in de toekomst niet openbaren
wie onreinheid en vertroebeling uit doet stromen
hij zal nog meer vertroebeling verbreiden
en wie het goddelijk goede tot verschijning brengt
hij zal dit nog meer tot openbaring doen komen
wie aan de geest is overgegeven
zal nog sterker doorgeest worden

12 Zie,ik kom vlug
ik ben de Heer van het lot
en aan een ieder zal ik de lotsvereffening toedelen
naar zijn werk

13 ik ben de alpha en de omega,
de eerste en de laatste
het oerbegin en het werelddoel

14 Vervuld van goddelijke krachten zijn zij
die hun gewaden gewassen hebben
zodat zij vermogen te plukken
van de boom des levens
en door de poorten binnen in de stad(nieuwe Jeruzalem)

15 buiten moete blijven zij
die niet de levende weg bewandelen
en zij die het bewustzijn verduisteren
en degenen die onloutere zielehandelingen begaan
en zij die het geestesleven
in mensenharten vermoorden
en zij die schijnmachten vereren
en allen die in zich opnemen en uit doen stromen
de verwarrende schijn

Emil Bock: De Apocalypse - de tekenen des tijds in de openbaring
van Johannes (ned.vert.1989 Christofoor,Zeist)

uit de inleiding

De mens die op religieus gebied zijn weg zoekt wordt er niet voldoende mee geholpen als men hem alleen wijst op wat er twee duizend jaar geleden is gebeurd. hij moet een direct verband zien met wat hij in zijn eigen tijd beleeft en contact hebben met geestelijke krachten die nu werkzaam zijn.

De Openbaring van Johannes staat niet voor niets aan het einde van de Heilige Schrift. Om tot de Openbaring door te dringen moeten wij door al het andere heen zijn: evangelien, Handelingen, Apostelen, de brieven van Paulus. Dit boek is eigenlijk de Heilige Schrift van een gevorderd Christendom. Het zal het richtsnoer worden voor een modern Christendom dat werkelijk bij onze tijd past, dat weer apocalyptisch wordt. De Openbaringen van Johannes heeft tot nu toe nog geen actieve rol gespeeld. Dit is een gevolg van het feit dat het christendom in zijn kerkelijke vormen ver bij zijn tijd is achtergebleven.

Wie heeft het stormachtig voortrollende rad van onze eigen ontdekkingen en uitvindingen kunnen bijhouden? De wetenschap en de techniek ontwikkelden zich zo dat onze vele problemen er een gevolg van zijn. De mens heeft verzuimd een overeenkomstige innerlijke ontwikkeling door te maken. Evenmin het Christendom.

Dit heeft geen vooruitstrevende, gemetamorfoseerde vorm ontleend aan de inhoud en sfeer van de evangelien, noch aan iets boven die wereld uit. Als het hierin was geslaagd zouden wij niet zo radeloos en passief staan tegenover de gebeurtenissen van onze tijd. Indien het Christendom wezenlijk al zou zijn aangekomen bij de Openbaring van Johannes dan zou onze tijd pas werkelijk apocalyptisch (in overgang, in transformatie) kunnen zijn. Men zou dan in veel hogere mate de mogelijkheid hebben om met christelijk inzicht doeltreffend in te grijpen in de bergafwaarts gaande ontwikkeling van onze moderne beschaving.

De Christenheid heeft helaas in feite nog helemaal niet de stap van het Oude naar het Nieuwe Testament gedaan. Het Christendom is eigenlijk de godsdienst van de open hemel, de godsdienst dus van een mensheid voor wie het voorhangsel is weggeschoven dat de aardse zintuiglijk waarneembare wereld scheidt van het gebied van het bovenzinnelijke. De godsverering van het Oude Verbond is daarentegen de godsdienst van de gesloten hemel. Het belangrijkste symbool van de oudtestamentische vroomheid was het voorhangsel voor het Allerheiligste in de tempel van Salomo. Als een onaantastbare scheidsmuur bande het voor de mens ieder tsreven uit naar een waarnemend beleven van het bovenzinnelijke. Het werd dem ens ingescherpt dat hij zich niet moet aanmatigen, de wereld waarin het goddelijke woont met inzicht te kunnen naderen.

De mensheid heeft niet altijd voor het gesloten voorhangsel geleefd. Hoe verder wij teruggaan naar de eerste fasen van de geschiedenis, des te levendiger zijn wij opgenomen in de wereld van een oude helderziendheid: 'kinderlijk' dromend kon zij binnenzien in de rijken van de engelen en van de andere bovenzinnelijke wezens, die in het aardse bestaan leven en aan gene zijde ervan..

Om de mens tot zelfstandigheid, tot wakkerheid, tot Zelfbewustzijn, tot helder waarnemen van en omgaan met de natuur en de aarde te brengen moest de intuïtieve schouwing van de wereld en de geest verdwijnen. Het is een van de belangrijke missies geweest van het Oude testament en het Israelische/Joodse volk.

In het uur van Golgotha verliest het beginsel van het voor een gesloten voorhangsel moeten staan zijn geldigheid en zijn kracht. Het scheuren van het voorhangsel in de tempel was als het ware een goddelijke, symbolische handeling: voorbij is de tijd dat de mens verbannen is uit het gebied van door inzicht gedragen nabijheid van God; het begin van een nieuwe helderziendheid is gekomen.

Het eerste Christusgebeuren heeft in het gebied van het fysieke en van het zichtbare plaats gevonden. Het zaait in de harten die daarvoor openstaan het zaad van de kracht en de ontwikkeling, waardoor de mens deel kan hebben aan het tweede Christusgebeuren.

DIT IS HET MYSTERIE VAN DE WEDERKOMST DAT ZICH IN ZIJN VOLLE GLANS STEEDS MEER VOLTREKT IN DE BOVENZINNELIJKE WERELD.

In de eerste jaren van het christendom werden reeds de lichtstralen van deze nieuwe openbaring zichtbaar: een toekomst in Christus. Dit vraagt om en kan ook een nieuw bewustzijn wekken.

Na 2000 jaar 'gesloten voorhangsel' (godsdiensrijping, wetenschap, technologie, modern zintuigelijk bewustzijn) komen wij nu in de fase van een 'open hemel'. Vele 'apocalyptische' verschijnselen in onze tijd, ook in de gigantische macht van de Diabolos, Satanus (de tegenmachten) en de destructies en ravages van en in mens en natuur, kunnen alleen begrepen worden vanuit het inzicht dat de spirituele kracht van Christus dichterbij komt.

De Openbaring van Johannes is het leesboek van een christendom dat tot zichzelf komt; het vraagt om een hoger bewustzijn en een leefwijze die daarmee in overeenstemming is. De mens begeeft zich op de weg van het nieuwe schouwen wanneer hij zijn denken intensiever en krachtiger maakt, zodat weer oerbeelden en ideeën, inspiraties en intuïties kunnen toestromen.

bijlage:reformatie + Luther

- - - - -
Voor Luther was de historische ontdekking die hem tot Reformator maakte deze: Christus zelf is het zuivere evangelie, de persoonlijke toezegging van een bevrijdende genade. De schrift kent de wetten (Oude Testament) ook in de zin van Gods heilige wil verstaan, waaraan de mens niet kan voldoen en waardoor hij zich als een 'verloren en vervloekte zondaar' ervaart. In de Zoon komt de vreemde, toornige God de mensen verzoenend nader en verzekert hem een onverbreekelijke liefde. Evangelium heet bij Luther: een aan de mensen geschonken onvoorwaardelijke Genade.

De mens heeft eigenlijk niets bij te dragen, alleen het Geloof. In geen enkel werk kan hij God naderbij komen en ontvangt hij de Genade. Het SOLA GRATIA/SOLA FIDE - alleen uit genade, alleen uit geloof werd voor Luther de hoeksteen van het waarachtige Christendom. De oerzonde voor Luther is: te willen zijn als God, zelf scheppend werkzaam te zijn en God niet nodig te hebben. Pas wanneer in de mens de laatste rest aan eigenmachtigheid, zelfliefde, zelfbevestiging uitgedoofd is kan Christus aan de mens het verlossende werk volbrengen. Luther meent deze maatstaf bij Paulus te hebben gevonden (Romeinen 3, 28) 'Rechtvaardiging van de zondaar door het geloof alleen'

Dit theologisch in alle scherpste uitgewerkt hoofdcriterium van de protestants-christelijke waarheid staat inderdaad in de grootst denkbare tegenstelling met de antroposofische interpretatie van deze waarheid - want voor de Antroposofische opvatting is ^{de} de menselijke mogelijkheid tot vrijheid en zelfprestatie/zelfontwikkeling.

Voor Rudolf Steiner is het zo dat de mens niet zonder meer de kracht bezit zich tot het Goddelijke te verheffen en de wil van de schepper te doen. Met Paulus zegt Steiner: wanneer de mens zich op eigen kracht verlaat wordt hij hoogmoedig... en zal hij ontdekken hoe onmachtig hij wezenlijk is. Maar dan stelt Steiner overduidelijk dat de mens in en door Christus de onmacht kan overwinnen en de werkelijke, dragende krachten in zichzelf kan ontdekken. Christus is de helende kracht in ons en helpt ons de 'zieledood' te overwinnen. Veelvuldig is bij Steiner sprake van de Genade. Maar van een ALLEENWERKZAAMHEID DER GENADE zoals de reformatorische theologie dat eist, is bij Steiner geen sprake. Genade en verlossing (passief) zijn niet voldoende om het Scheppingsdoel te bereiken de mens kan zich zeker niet zelf van de erfzonde en van persoonlijke schuldenlast bevrijden, verlossen. Maar voor opstanding en nieuwe schepping moet hij wel zelf een bijdrage leveren; hij moet meewerken, is ook een 'medewerker' van God.

bijlage:reformatie + luther /2

Voor de nieuwere theologie is het nu zo gesteld dat de gedachte van medewerking van de mens aan zijn verlossing de theologische zondenval par excellence is. Het oordeel over het 'synergisme' (syn-ergein) van God + mens in de verlossing wordt tot in den treure bestreden. Er staat figuurlijk gesproken de doodsstraf op. Op dit punt wordt danook de Antroposofie het heftigst bestreden. Voor God tellen niet de werken alleen het geloof, is de grondopvatting waarmee de Kerk staat of valt (articulus stantis et cadentis ecclesiae). En om alles wat ook maar riekt naar werk en bijdrage uit te bannen wordt danook gesteld: het geloof is niet het werk van de mens, maar het werk van de heilige geest. Het geloof is dan niets anders dan de persoonlijke Akt waarmee de mens Genade aanneemt. Maar wanneer het geloof de mensen redt dan toch als vrije daad van de mensen zelf?!

De lutherse orthodoxie heeft om dit dilemma te ontgaan het begrip van de actus passivus gebouwd. (receptio alius rei non est actio, sed passio - het ontvangen van een zaak is niet een actief handelen, maar een passief dulden). Het geloof is als een uitgestrekte hand welke de genade ontvangt zoals een bedelaar de gave. Maar ook dit beeld werd weer te niet gedaan toen uit de Indische Genadenleer (Bhakti) bijna 400 jaar voor Luther al evenzeer in talloze hersen- en gedachtenspinsels het beeld van de apen en katten weg werd geformuleerd: komt een apenmoeder in gevaar dan klampt zich het jong aan de moeder vast - dus werkt als het ware mee aan de ontsnapping van het gevaar; bij de kat is het anders - het kattenjong doet niets - wordt in de bek genomen en daarmee is alle actieve medewerking uitgesloten. (1930 Rudolf Otto Die Gnadenreligion Indiens und das Christentum s. 37 - 40) Luther is er niet uitgekomen en heeft voor de kattenweg gekozen.

(Martin Luther Von der Freiheit eines Christenmenschen (1520))

Vanuit de lutheraanse/reformatorische optiek is ook een paulinische uitspraak 'niet ik, maar christus in mij' niet te vatten. De doorbraak naar een nieuwe reformatie en een nieuw begrip kan tot stand komen wanneer, zoals in de natuurwetenschappen, met nieuwe paradigma's wordt gewerkt. Maar bekend zijn paradigma's fundamentele begripsmodellen die alle waarnemingen en verschijnselen dekken. Zo werd pas recent het Newtonse model in de physica verlaten en vervangen door het relativiteits en quantumtheoretische model.

In de filosofie zijn al vele paradigma's gepasseerd; in de psychologie werd het paradigma van de eigenschappen- en 'vermogens' psychologie door de dieptepsychologie onderuit gehaald.

Waar het dus omgaat is af te wegen uit welke paradigmatische 'fixaties' Luther + de reformatie werkte; welke historische condities die fixaties hebben bepaald. Dan verder te gaan en te wegen: welke nieuwe paradigma's zijn inmiddels actueel en is het antroposofische 'paradigmatische kader' zodanig realistisch dat de christelijke geloofs- en genadenleer er in past, respectievelijk ^{er} een nieuwe, actieve, meer met de moderne 'bewustzijns' tijd verbonden impuls door krijgt. Anders gezegd: kan de antroposofie meer wetenschappelijk plausibel aantonen een wezenlijke bijdrage tot het theologisch-christelijk geloofsgoed te leveren?

Het is niet alleen 'de' antroposofie die een fundamenteel nieuw paradigma aanreikt maar ook in de filosofie en dieptepsychologie komt hetzelfde naar voren: met het begin van de nieuwe tijd komt niet alleen het verstandelijk-rationele tot verdere en grote bloei maar ontstaat er ook een verschuiving in de geestelijk-verstandelijke organisatie die het menselijk Ik- en zelfbewustzijn regardeert. Het bewustzijn wordt het centrum van een denkend Ik. Daarmee wordt de mens van soortwezen steeds meer een existentiële zelfstandigheid die in die zin een relatie met God kan bouwen. De kennistheorie van het zich ontwikkelende bewustzijn stoot onvermijdelijk op de tegenzijdige afhankelijkheid van Subject + Object. Descartes brengt het naïf tot uitdrukking met zijn res cogitans dat een res extensa tegenover zich vindt.

Subject + Object, Ik + Wereld - of alles is een product van de subjectiviteit door middel van productieve inbeeldingsgaven of het subject wordt een product van ^{een} met scheppingskracht uitgerust materie-universum. De natuurwetenschappen nemen een tussenpositie in van pragmatische aard: werken met de feiten zonder verder aanspraak te maken op 'waarheid' of 'werkelijkheid'.

Alles is relatief - iets absoluuts is even onbekend als iets wezenlijk-objectief kwalitatiefs. De vraag naar de waarheid is een schijnvraag (Wittgenstein). Inmiddels komt dan een soort nieuw paradigma op in die vorm dat alles 'relatie', 'betrekking' is: subject is object, object is subject, materie is geest, geest is materie.

Zo ontstaat een schijnvrede van oude indische bewustzijnsfilosofieën, de oud indische Kosmologie van het eeuwige pulserende, het

in zichzelf wentelende Niets. In het teken van Waterman wordt ons de nieuwe tijd van al-eenheid, vrede, liefde, nirwana aangereikt om het zwakke en vermoeide Ik te verlossen. In werkelijkheid hebben wij hier in talrijke stromingen (NewAge) te maken met een historische regressie die voor de toekomstige revitalisering van de relatie God + mens, een nieuwe reformatie, geen betekenis kan hebben.

Steiners oplossing is een andere. Hij wijst op de ontwikkeling van het Ik (Jung: Zelf) als een absoluut nulpunt die in het nulpunt imaginatief, inspiratief en intuïtief kan komen tot een nieuwe grondslag van waaruit de eigen denkactiviteit wordt waargenomen. In de zelfwaarneming van het eigen denken beroerd het Ik een objectieve, geestelijke wereld. Het denkende Ik draagt in zichzelf een rijke wereld aan zin en zicht die zich oefenend ontsluit. (iets geheel anders dus dan dat wat Descartes met zijn syllogisme bedoelde: cogito, ergo sum) De ontwikkeling nu van dit IK als geestelijk actief bewustzijnsvermogen (de grootst denkbare tegenstelling met de oosters of zwart magische (hypnose, drugs) praktijken het Ik uit te vlakken en in somnabule toestanden 'ontvankelijk' te laten vegeteren) geeft een mogelijkheid de grenzen van Oerbeeld en afbeeld, geest en stof transparant te maken; het geestelijke openbaart zich in het stoffelijke. Overal in de natuur vinden wij de eenmaligheid. Zelfs geen twee bladeren aan een boom zijn gelijk.

Bij de mens is het de principieele kwaliteit bij uitstek. Ieder mens is een 'mensensoort' op zichzelf. Nooit kan de mens alleen uit maat en getal begrepen worden. Ieder mens is een eenmalige openbaring van zijn eigen scheppend oerbeeld - op zijn manier.

Hij existeert als wezen van een goddelijk wezen - de mens is een micro-cosmos waarin de macro-cosmos, het goddelijke oerbeeld, spiegelt. In het lagere Ik kan een hoger, geestelijk ik zich manifesteren (Jung: Zelf). Hier wordt het grote geheim uitgesproken dat het de Christuskracht is die zich in ieder mens op voor een ieder mens specifieke wijze, wil manifesteren en als het ware menselijk Ik wil opstaan. Zowel het schouwende, imaginatieve 'voor openbaringen transparante' bewustzijn en de kennistheorie van Rudolf Steiner zijn het erover eens dat het kennende Ik de kenbare wereld niet als een 'tegenover zich' ontmoet maar met de geestsubstantie van de wereld (schepping) in oorspronkelijke en nog wezenlijke vorm

verbonden is.

Men kan uiteraard op het klassieke voorbeeld van Goethes ontdekking wijzen, die, na talloze naspeuringen over planten en plantenvormen tenslotte in een geesteschouw zeer concreet de Oerplant als levende, scheppende Idee voor ogen zag. Maar op soortgelijke wijze zijn er talloze kunstenaars vooral, ditto wetenschappers op eenzelfde ervaring en verschijnsel uitgekomen (Koestler, 1966). Dichterlijk komen ons de schone strofen van Goethe in gedachten:

'Die Geisteswelten sind nicht verschlossen

Dein Aug ist zu, dein Herz ist tot'

Het Ik in het bewustzijn is dus een transcendent beginsel dat in realiter een kenorgaan van de eerste orde is. Het opwekken van dit Ik is een van de meest Godewelgevallige, nederige daden die in religie en godsdienst Zouden kunnen worden gestimuleerd. Daarmee zou een volgende stap gezet zijn in de godsdienst-beleving en historie; een nieuwe reformatie - zonder ook maar enig kind met welk badwater ook weg te gooien.

Men moet dus leren zien dat ons Ik een dubbel-functie heeft.

Er is het gewone alledaagse 'spiegel'ik - een product van onze lichamelijke constitutie en ons alledagsverstandelijk-in-de-wereld staan, anno deze tijd. Dat manifesteert zich gemakkelijk in de gewone Weltklugheit en egomanie, kortom het kleine, egocentrische bestaan (onvrijheid, onzelfstandigheid, materialisme, animalisme)

Er is echter ook een 'hoger ik' geboren die om manifestatie vraagt. WANNEER VANUIT HET KERKELIJK-LUTHERSE de oerangst opklinkt:

'God is in de hemel en gij zijt op aarde (Prediker, Salomo 5,1) dan kan gewezen worden op de grote mystici aller tijden die wisten en daarover berichten: 'God is in de Hemel en óók in onze ziel werkzaam - er is geen tegenstelling'

Allen voor de dwangmatig intellectueel-verstandelijken uit hun kleine Ik, bedolven onder massa's theologisch hersenspinsel, is er een 'im selben Kreis' rondtollen.... en de relatie God-mens blijft een onoplosbaar raadsel.

Uitsluitend door het nieuwe paradigma van het 'GEESTZELF' dat gelijktijdig door een aantal 19/20e eeuwse wetenschappers is (her)ontdekt en als structuurbeginsel van de menselijke aard in vele facetten is waargenomen en verwoord (Steiner, Jung, Teilhard de Chardin, Ulrich Mann, Bock, Andrew Welburn en zeer vele anderen) kan de theologie uit het dal komen en de kerk uit de afgang tillen.

Emil Bock: De Apocalypse - de tekenen des tijds in de openbaring
van Johannes (ned.vert.1989 Christofoor,Zeist)

uit de inleiding

De mens die op religieus gebied zijn weg zoekt wordt er niet voldoende mee geholpen als men hem alleen wijst op wat er twee duizend jaar geleden is gebeurd. hij moet een direct verband zien met wat hij in zijn eigen tijd beleeft en contact hebben met geestelijke krachten die nu werkzaam zijn.

De Openbaring van Johannes staat niet voor niets aan het einde van de Heilige Schrift. Om tot de Openbaring door te dringen moeten wij door al het andere heen zijn: evangelien, Handelingen, Apostelen, de brieven van Paulus. Dit boek is eigenlijk de Heilige Schrift van een gevorderd Christendom. Het zal het richtsnoer worden voor een modern Christendom dat werkelijk bij onze tijd past, dat weer apocalyptisch wordt. De Openbaringen van Johannes heeft tot nu toe nog geen actieve rol gespeeld. Dit is een gevolg van het feit dat het christendom in zijn kerkelijke vormen ver bij zijn tijd is achtergebleven.

Wie heeft het stormachtig voortrollende rad van onze eigen ontdekkingen en uitvindingen kunnen bijhouden? De wetenschap en de techniek ontwikkelden zich zo dat onze vele problemen er een gevolg van zijn. De mens heeft verzuimd een overeenkomstige innerlijke ontwikkeling door te maken. Evenmin het Christendom.

Dit heeft geen vooruitstrevende, gemetamorfoseerde vorm ontleend aan de inhoud en sfeer van de evangelien, noch aan iets boven die wereld uit. Als het hierin was geslaagd zouden wij niet zo radeloos en passief staan tegenover de gebeurtenissen van onze tijd. Indien het Christendom wezenlijk al zou zijn aangekomen bij de Openbaring van Johannes dan zou onze tijd pas werkelijk apocalyptisch (in overgang, in transformatie) kunnen zijn. Men zou dan in veel hogere mate de mogelijkheid hebben om met christelijk inzicht doeltreffend in te grijpen in de bergafwaarts gaande ontwikkeling van onze moderne beschaving.

De Christenheid heeft helaas in feite nog helemaal niet de stap van het Oude naar het Nieuwe Testament gedaan. Het Christendom is eigenlijk de godsdienst van de open hemel, de godsdienst dus van een mensheid voor wie het voorhangsel is weggeschoven dat de aardse zintuiglijk waarneembare wereld scheidt van het gebied van het bovenzinlijke. De godsverering van het Oude Verbond is daarentegen de godsdienst van de gesloten hemel. Het belangrijkste symbool van de oudtestamentische vroomheid was het voorhangsel voor het Allerheiligste in de tempel van Salomo. Als een onaantastbare scheidsmuur bande het voor de mens ieder tsreven uit naar een waarnemend beleven van het bovenzinlijke. Het werd dem ens ingescherpt dat hij zich niet moet aanmatigen, de wereld waarin het goddelijke woont met inzicht te kunnen naderen.

De mensheid heeft niet altijd voor het gesloten voorhangsel geleefd. Hoe verder wij teruggaan naar de eerste fasen van de geschiedenis, des te levendiger zijn wij opgenomen in de wereld van een oude helderziendheid: 'kinderlijk' dromend kon zij binnenzien in de rijken van de engelen en van de andere bovenzinlijke wezens, die in het aardse bestaan leven en aan gene zijde ervan..

Om de mens tot zelfstandigheid, tot wakkerheid, tot Zelfbewustzijn, tot helder waarnemen van en omgaan met de natuur en de aarde te brengen moest de intuïtieve schouwing van de wereld en de geest verdwijnen. Het is een van de belangrijke missies geweest van het Oude testament en het Israelische/Joodse volk.

In het uur van Golgotha verliest het beginsel van het voor een gesloten voorhangsel moeten staan zijn geldigheid en zijn kracht. Het scheuren van het voorhangsel in de tempel was als het ware een goddelijke, symbolische handeling: voorbij is de tijd dat de mens verbannen is uit het gebied van door inzicht gedragen nabijheid van God; het begin van een nieuwe helderziendheid is gekomen.

Het eerste Christusgebeuren heeft in het gebied van het fysieke en van het zichtbare plaats gevonden. Het zaait in de harten die daarvoor openstaan het zaad van de kracht en de ontwikkeling, waardoor de mens deel kan hebben aan het tweede Christusgebeuren.

DIT IS HET MYSTERIE VAN DE WEDERKOMST DAT ZICH IN ZIJN VOLLE GLANS STEEDS MEER VOLTREKT IN DE BOVENZINNELIJKE WERELD.

In de eerste jaren van het christendom werden reeds de lichtstralen van deze nieuwe openbaring zichtbaar: een toekomst in Christus. Dit vraagt om en kan ook een nieuw bewustzijn wekken.

Na 2000 jaar 'gesloten voorhangsel' (godsdiensrijping, wetenschap, technologie, modern zintuigelijk bewustzijn) komen wij nu in de fase van een 'open hemel'. Vele 'apocalyptische' verschijnselen in onze tijd, ook in de gigantische macht van de Diabolos, Satanus (de tegenmachten) en de destructies en ravages van en in mens en natuur, kunnen alleen begrepen worden vanuit het inzicht dat de spirituele kracht van Christus dichterbij komt.

De Openbaring van Johannes is het leesboek van een christendom dat tot zichzelf komt; het vraagt om een hoger bewustzijn en een leefwijze die daarmee in overeenstemming is. De mens begeeft zich op de weg van het nieuwe schouwen wanneer hij zijn denken intensiever en krachtiger maakt, zodat weer oerbeelden en ideeën, inspiraties en intuïties kunnen toestromen.

Uit: Emil Bock De Apocalypse - de tekenen des tijds in de
Openbaring van Johannes (ned.vert.1989 Christofoor;duitse
uitgave 1983 Urachhaus)

WELKE PLAATS NEEMT HET CHRISTENDOM IN DE GROTE LIJN VAN DE
GODSDIENSTIGE ONTWIKKELING VAN DE MENSHEID IN?